

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/161668,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-inicjatyw.html>
06.05.2024, 04:43

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką - inicjatywy IPN w 2022 roku

24 marca 2022 roku obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką - święto ustanowione przez polski parlament w 2018 roku. Tego dnia mija dokładnie 78 lat od zamordowania przez Niemców rodziny Ulmów z Podkarpacia oraz ukrywanych przez nich Żydów z rodzin Goldmanów, Didnerów i Grünfeldów.

24/03

**NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI
POLAKÓW RATUJĄCYCH ŻYDÓW
POD OKUPACJĄ NIEMIECKĄ**

Dzień ten ustanowiono - jak zapisano w treści ustawy - „w hołdzie Obywatelom Polskim - bohaterom, którzy w akcie heroicznej odwagi, niebywałego męstwa, współczucia i solidarności międzyludzkiej, wierni najwyższym wartościom etycznym, nakazom chrześcijańskiego miłosierdzia oraz etosowi suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, ratowali swoich żydowskich bliźnich od Zagłady zaplanowanej i realizowanej przez niemieckich okupantów”. Święto jest wyrazem czci dla wszystkich Polaków, którzy, okazując miłosierdzie i współczucie, pomagali Żydom systematycznie mordowanym przez niemieckich oprawców.

Poniżej prezentujemy wykaz przedsięwzięć IPN.

CENTRALA IPN

- [24 marca 2022, Miechów](#) - upamiętnienie rodziny Baranków, zamordowanych przez Niemców za ukrywanie Żydów
- [24 marca 2022, Warszawa](#) - dyskusja o książce „Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945. tom 5: Dystrykt Galicja Generalnego Gubernatorstwa i Wołyń”
- [24, 25, 26 marca 2022](#) - Widowisko „Sprawiedliwi” upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- [Ocaleni i Sprawiedliwi](#) - świadectwa Niezwyciężonych. Cykl trzech fragmentów

[notacji IPN](#)

- [Brozura z serii „Bohaterowie Niepodległej”: Szymon Nowak, Jan Żabiński „Franciszek”, Warszawa 2022 \(do pobrania\)](#)
- [„Jan Żabiński” - animacja z cyklu „Bohaterowie Niepodległej”](#)
- [Materiały edukacyjne z serii „Historie Poli i Poldka” - cz. 3: Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#)

ODDZIAŁ IPN W BIAŁYMSTOKU

- [Konkurs edukacyjny „Wiem, upamiętniam. Zagłada ludności żydowskiej województwa białostockiego w czasie II wojny światowej”](#)
- **24 marca 2022, Wysokie Mazowieckie** - prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów podczas II wojny światowej” (Centrum Kształcenia Zawodowego)
- **24 marca 2022, Nowe Piekuty, Brańsk, Białystok** - uroczystości upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

DELEGATURA IPN W OLSZTYNIE

- [Infografika poświęcona Antoninie i Janowi Żabińskim](#)
- **24 marca 2022, Olsztyn** - otwarcie wystaw tematycznych IPN: „Polacy ratujący Żydów w czasie drugiej wojny światowej”, „Niemieckie obozy zagłady” oraz „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach w latach 1939-1945” (Urząd Wojewódzki)
- **29 marca 2022** - szkolenie online dla nauczycieli na temat Polaków ratujących Żydów w latach II wojny światowej

ODDZIAŁ IPN W GDAŃSKU

- **24 marca 2022, Gdańsk, Muzeum II Wojny Światowej, godz. 18.00** - premiera przygotowanego przez Biuro Wydarzeń Kulturalnych IPN widowiska „Sprawiedliwi” upamiętniającego Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- **24 marca 2022** - dodatek do „Dziennika Bałtyckiego”, „Gazety Pomorskiej”, „Nowości. Dziennik Toruński” i „Ekspres Bydgoski” na temat Polaków ratujących Żydów na Pomorzu i Kujawach
- **24 marca 2022, Skępe** - uroczystość odsłonięcia zrealizowanej przez OBUWiM w Gdańsku w 2021 r. tablicy dedykowanej Antoniemu Puzkiewiczowi, Sprawiedliwemu wśród Narodów Świata, Polakowi, który w czasie II wojny światowej niósł pomoc żydowskim bliźnim
- **24 marca 2022, Rypin** - uroczystość odsłonięcia zrealizowanej przez OBUWiM w Gdańsku w 2020 r. tablicy poświęconej Polakowi ratującemu Żydów w czasie II

wojny światowej – Józefowi Kolasińskiemu

- **26 marca 2022. Kwidzyn** – prezentacja przygotowanego przez Biuro Wydarzeń Kulturalnych IPN widowiska „Sprawiedliwi” upamiętniającego Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- artykuły dotyczące Józefa Kolasińskiego i Antoniego Puszkiewicza oraz foldery
- Artykuł: [Kinga Czechowska: Hipolit Aleksandrowicz – ziemianin pomagający Żydom na ziemi dobrzyńskiej](#)

ODDZIAŁ IPN W KATOWICACH

- **22 marca 2022, Katowice** – dyskusja wokół książki dr Aleksandry Namysło „Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej”
- **24 marca 2022, Jastrzębie-Zdrój** – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Marię i Franciszka Parzychów

ODDZIAŁ IPN W KRAKOWIE

- **17 marca 2022** – w „Dzienniku Polskim” ukazał się artykuł dr. Romana Gieronia na temat ratowania żydowskich dzieci w okresie niemieckiej okupacji
- **20 marca - 10 kwietnia 2022, Nowy Sącz, Rynek** – prezentacja wystawy elementarnej „Polacy ratujących Żydów”
- **23 marca 2022, Gruszów (pow. myślenicki)** – złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym Anielę i Franciszka Szewczyków oraz żydowską rodzinę Goldbergów
- **23 marca 2022, Zaborów (pow. brzeski)** – złożenie kwiatów pod tablicami upamiętniającymi Pawła, Karolinę i Stefana Mików oraz Józefa Langdorfa i Mendela Tidera, a także Tadeusza Jeża
- **24 marca 2022, Miechów** – upamiętnienie rodziny Baranków, zamordowanych przez Niemców za ukrywanie Żydów
- **24 marca 2022, Kraków** – złożenie kwiatów pod tablicą na dawnej siedzibie Rady Pomocy Żydom „Żegota” (ul. Jagiellońska) i pod głazem pamięci krakowskiej społeczności Żydów (ul. Szeroka)
- **28 marca 2022, Kraków** – „Kościół, Żydzi, jezuici. Wokół pomocy Żydom w czasie II wojny światowej”. Krakowska Loża Historii Współczesnej
- **marzec 2022, Kraków** – edukacyjny spot wideo na wyświetlacze w pojazdach komunikacji miejskiej
- **marzec 2022, Kraków** – plakat edukacyjny na słupach ogłoszeniowych oraz w internecie

DELEGATURA IPN W KIELCACH

- [3 marca 2022, Chmielnik](#) – prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”
- [20 marca 2022](#) – „Kryjówki dla Żydów” – dodatek historyczny Delegatury IPN w Kielcach do „Tygodnika eM”
- [23 marca 2022](#) – Pomoc zapisana w źródłach – dodatek historyczny Delegatury IPN w Kielcach
- [24 marca - 11 kwietnia 2022, Kielce, Skwer Stefana Żeromskiego](#) – otwarcie wystawy „Siostry, [...] matkami żydowskich dzieci. Siostry Franciszkańki Rodziny Maryi wobec Zagłady Żydów w czasie II wojny Światowej”
- **marzec - kwiecień, Kielce** – prezentacja wystawy „Nieobecni - z dziejów społeczności żydowskiej w Sandomierzu”

ODDZIAŁ IPN W LUBLINIE

- **22 marca 2022** – artykuł dr. Janusza Kłapcia *Zamojski przemysłowiec, który ratował Żydów* w „Kurierze Lubelskim”
- [24 marca 2022, Lublin](#) – otwarcie wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”
- [24 marca 2022, Lublin](#) – złożenie kwiatów przy tablicy pamiątkowej bł. Marty Wołowskiej
- [24 marca 2022, Hrubieszów](#) – sesja popularnonaukowa „Dom Ocalenia – siostry Służebniczki z Turkowic na ratunek dzieciom żydowskim”
- [24-31 marca 2022](#) – internetowy konkurs „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”

DELEGATURA IPN W RADOMIU

- **24 marca 2022, Radom** – spotkanie z młodzieżą szkół średnich związane z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów. Prelekcja połączona z prezentacją filmu „Rodzina Kowalskich”

ODDZIAŁ IPN W ŁODZI

- [24 marca 2022, Łódź, Park Ocalałych](#) – obchody Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

ODDZIAŁ IPN W POZNANIU

- [24 marca 2022, Wjewe](#) – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Marię Wojciech – Sprawiedliwą wśród Narodów Świata

- [25 marca 2022, Piła](#) – prezentacja przygotowanego przez Biuro Wydarzeń Kulturalnych IPN widowiska „Sprawiedliwi” upamiętniającego Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- [Lekcje online „Zoo stało się schronieniem dla ludzi”](#). Poznaj wyjątkową historię ratowania życia ludzkiego
- [Artykuł: Szymon Pietrzykowski, Zosia – Lusja – Naomi. O żydowskiej dziewczynce ukrywanej w Konarzewie k. Poznania](#)
- [Wielkopolscy Sprawiedliwi](#)

ODDZIAŁ IPN W RZESZOWIE

- [18 marca - 18 kwietnia 2022, Rzeszów](#) – prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów podczas II wojny światowej”
- [24 marca 2022, Głogów Małopolski](#) – prezentacja wystawy plenerowej „Aleksander Ładoś”, przygotowanej przez OBEN Rzeszów (park im. Aleksandra Ładosia)

ODDZIAŁ IPN W SZCZECINIE

- [24 marca 2022, Szczecin](#) – dyskusja o najnowszej książce Pawła Knapa „Jak Ci się uda uratować, pamiętaj. Relacje »Sprawiedliwych« i o »Sprawiedliwych« z województwa zachodniopomorskiego”
- [24 marca 2022, Szczecin](#) – uroczystości na Cmentarzu Centralnym z udziałem dyrektora Oddziału IPN w Szczecinie dr. Pawła Skubisza

ODDZIAŁ IPN WE WROCŁAWIU

- [24 marca 2022, Wrocław, Wałbrzych](#) – znicze od IPN na dolnośląskich grobach Sprawiedliwych wśród Narodów Świata
- [brozura „Pomoc niesiona ludności żydowskiej na kresach południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944”](#)